Dán Nemzetközi Tanulmányok Intézete / Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS)

A DIIS a Dán Külügyminisztériumnak alárendelt autonom kutatóintézet, amely 2003-ban négy intézmény – a Dán Külügyi Intézet, a Fejlesztési Kutatások Központja, a Koppenhágai Békekutatások Intézete valamint a Holokauszt és Népírtás-tanulmányok Dán Központja – összevonásával jött létre. Az intézet egyik különlegessége, hogy egyszerre foglalkozik tudományos kutatással és kormányzati politikák készítésével (policy research).

A DIIS az Emberi Jogok Dán Intézetével (Danish Institute for Human Rights – DIHR) együtt alkotja a Nemzetközi Tanulmányok és Emberi Jogok Dán Központját (Danish Centre for International Studies and Human Rights – DCISHR), közös vezetéssel, épülettel és könyvtárral.

Az DIIS-t létrehozó 2003 júniusában kelt törvény szerint az intézet célja a nemzetközi kapcsolatok történéseinek állandó figyelemmel kísérése, valamint tanulmányok, elemzések készítése saját kezdeményezésre vagy kormányzati felkérésre a nemzetközi konfliktusok, nemzetközi kapcsolatok akutális kérdései, a népírtás és az emberi jogok témakörében; Dánia biztonsági helyzetének, külkapcsolatainak, fejlesztési politikiájának értékelése; az így elkészült kutatási eredmények minnél szélesebb körű közzététele. A DIIS ezen kívül foglalkozik kutatók képzésével, fejlődő országok kutatási kapacitásainak fejlesztésével, valamint rendszeresen tart szemináriumokat és konferenciákat.

A két intézetet (DIIS és DIHR) központi igazgatóság irányítja, amely kilenc tagból áll, elnökét a mindenkori külügyminiszter nevezi ki. Emellett a DIIS rendelkezik saját, 11 tagú igazgatósággal, amely maga választ elnököt és nevezi ki a szakmai kérdésekért és a kutatási stratégiáért felelős intézet igazgatót. A jelenlegi elnök Georg Sørensen, az Aarhusi Egyetem Politkatudományi Karának professzora, az intézetigazgató Nanna Hvidt, a dán külügyminisztérium korábbi Afrikával, fejlesztéssel, valamint ENSZ-kapcsolatokkal foglalkozó munkatársa.

A DIIS 2008-es éves beszámolója szerint az intézet 91 embert foglalkoztat főállásban: 47 kutatót, 14 doktoranduszt, 18 fős adminisztratív személyzetet valamint 12 kutatási asszisztenst és gyakornokot. Az intézetben az életkor mediánja 27 év, a férfi-nő arány pedig 54-46 százalék a férfiak javára.

A DIIS költségvetése 2008-ban 76 millió dán korona volt. Ennek kétharmadát a külügyminisztérium és honvédelmi minisztérium által biztosított alaptámogatás teszi ki, fennmaradó egyharmadát pedig a jövedelemszerző tevékenységekből származó bevétel (konzultáció, tanácsadás), valamint egyéb külső források (alapítványi támogatás, ajándékok) biztosítják.

Az intézetben folyó kutatásokat nyolc, tematikus elv szerint szerveződő kutatócsoport (research unit) végzi, melyek a következők: (1) védelem és biztonság, (2) külpolitikai és EU-tanulmányok, (3) holokauszt és genocídium, (4) migráció, (5) természeti erőforrások és szegénység, (6) politika és kormányzás, (7) vallás, konfliktusok, nemzetközi politika, (8) kereskedelem és fejlesztés. A teljesség igénye nélkül az elmúlt években az egyes kutatócsoportok kiemelkedő témái közé tartoztak a következő kutatási területek: (1) a dán katonai stratégia; (2) az európai szomszédságpolitika geostratégiája; az északi országok határvitái; (3) a rasszizmus, antiszemitizmus és genocídium témakörében készült oktatási anyagok összehasonlító elemzése; (4) diaszpórák szerepe és fiatalko-

ri munkanélküliség a törékeny államokban; (5) az organikus mezőgazdaság mint a nemzetközi fejlesztési politika új területe; a szén-dioxid kibocsátás és a szegénység csökkentése a fejlődő országokban; (6) az afrikai demokratizáció és intézményépítés értékelése; (7) a politika és a vallás viszonya az iszlámban és annak nemzetközi következményei; a terrorizmus hazai vonatkozásai; (8) a párizsi deklaráció értékelése; a fejlesztéspolitika jövője.

Egy kutatócsoport 9-17 kutatóból, Phd-hallgatóból és gyakornokból áll, legfeljebb hároméves mandátummal, amely tartalmazza a részletes kutatási tervet, belértve a kutatás menetét, az eredmények továbbadásának módját, a kutatáshoz kapcsolódó rendezvények tervét, esetleg a kutatáshoz köthető for-profit tevékenység leírását. A három éves kutatási ciklus végén kerül sor a kutatás eredményeinek értékelésére. Pozitív minősítés esetén lehetőség nyílik a kutatócsoport mandátumának meghoszabbítására. A kutatócsoportok tevékenységét az igazgató és a kutatási bizottság felügyeli.

Az intézet munkatársai által készített publikációk öt kategóriába sorolhatók. (1) A gyorselemzések (briefs) négyoldalas, elektronikus formában megjelenő publikációk, melyek rövid helyzetértékelést nyújtanak, valamint konkrét politikai cselekvési tervet kínálnak aktuális világpolitikai kérdésekről. (2) A műhelytanulmányok (working papers) végső formájukat még el nem nyert tudományos eredmények, (3) a jelentések (reports) leíró tudományos anyagok. (4) Az intézet tanulmányokat (papers) és könyveket (books) is rendszeresen megjelentet. (5) A beszámolók (comissionned works) kormányzati megrendelésre készült anyagok, ilyen jellegű a már lezárult két projekt *Az EU dán megítélésének fejlődése 2000 óta*, valamint *Dánia a hidegháború alatt*, melyek az eddigi legszélesebb körű kutatások a témában.

A DIIS negyedévenként megjelenő folyóiratának, a *Den Nye Verden*-nek (Az új világ) tematikus számai a nemzetközi politika egy egy időszerű kérdését különböző aspektusokból vizsgáló, 8-10 cikkből álló tanulmánykötetek. Az intézet gondozza a *Dán külpolitikai évkönyvet* is, amely összefoglalja az előző év külpolitikai történéseit dán szemszögből.

A DIIS kutatói a 2008-as évben 27 impaktfaktoros folyóiratcikket és 28 könyvfejezetet publikáltak, valamint tíz nemzetközileg megjelent könyvet jegyeznek szerzőként vagy szerkesztőként.

A DIIS könyvtárában közel 111.000 kötet áll az olvasók rendelkezésére valamint több mint 3000 elektronikus folyóirathoz és 22 elektronikus adatbázishoz van biztosítva a hozzáférés. Az intézet honlapjáról (www.diis.dk) a DIIS által kiadott minden publikáció ingyenesen letölthető.

A DIIS nagy számban rendez nyilvános szemináriumokat, konferenciákat és workshopokat, legtöbbször neves külföldi tudósok és politikai szereplők részvételével. 2008-ban az intézet 82 nyílt szemináriumot, 25 konferenciát és workshopot tartott. A DIIS által hetente megrendezett *Világgazdasági hétfők* nevet viselő rendezvény kiváló vitafórum, valamint ideális keretet biztosít a világpolitika gazdasági aspektusait érintő kutatási eredmények továbbadásához a kormányzati szféra képviselőinek.

A DIIS a világ kutatóintézeteinek élvonalába tartozik. A University of Pennsylvania *The Think Tanks and Civil Societies* programja

2008-ban a világ 400 think tankje és kutatóintézete közül a DIIS-t a 26. helyre rangsorolta. 2008 folyamán a Danish Evaluation Institute (EVA) külföldi szakemberek bevonásával értékelte az intézetet. A száz oldalas tanulmány fő megállapítása, hogy a DIIS összességében hatékony szervezet. Az értékelés szerint az intézet által publikált tanulmányok jó, néhány esetben kiváló minőséget képviselnek, általánosságban elmondható, hogy nagy erényük a sok terepmunka. Mindemellett az intézet tevékenységi köre nagyon tág, és nem rendelkezik elegendő kapacitással ahhoz, hogy az általa kutatott területek mindegyikén nemzetközileg kiemelkedő teljesítményt nyújtson. Az EVA szerint az oktatás és a kutatási eredmények továbbadása terén is jól teljesít az intézet. 2003 óta a DIIS munkatársai 59 egyetemi kurzust tartottak és 36 BA- és MA-államvizsga bizottságában vettek részt, 2008-ban pedig 592 interjút adtak a belföldi és nemzetközi médiának. A DIIS munkatársai ezen kívül rendszeresen szerveznek szakmai tréningeket a fenntartók munkatársai számára, valamint nagy hangsúlyt fektetnek az intézetben alkalmazott Phd-hallgatók szakmai továbbképzésére.

A DIIS hálózaépítésben kiemelkedő munkát végez, amely a szervezet „láthatóságához" is jelentősen hozzájárul. A DIIS 16 dán, 14 globális és 6 fejlődő országokbeli központtal rendelkező kutatóhálózatnak tagja.

Igaz, a DIIS minisztériumok által támogatott intézmény, az EVA jelentése szerint ez az intézmény önállóságát mégsem veszélyezteti és semmiféle pártpolitikai megfontolás nincs hatással a kutatási tevékenységre.

A DIIS által vállalt célok közül jelenleg a fejlődő országokbeli kapacitásépítő tevékenység folyik a legalacsonyabb intenzitással, leginkább a vállalás idő és pénzigényes volta miatt. A DIIS vezetése éppen ezért a kapcitásépítés tágabb értelmezését szorgalmazza, amelybe beletartozna az adott régiókat érintő tudományos kutatás is.

Az EVA értékelése megállapítja, hogy az intézet szervezeti struktúrája horizontális, melynek hátránya, hogy az előmeneteli lehetőségek igencsak behatároltak, és ez akadályozza a kutatók a szervezetben való megtartását. Az intézetben a döntéshozatalt nagyfokú informalitás jellemzi, amely abban is megnyilvánul, hogy az intézetnek írásban lefektetett stratégiája nincsen. Az értékelőbizottság az utóbbi két jellemzőt tartja a DIIS potenciális gyenge pontjainak, és javasolja a DIIS összes tevékenységére vonatkozó átfogó stratégia valamint belső karrierpálya kidolgozását.

(Várady Nóra)

Források:

A DIIS-t létrehozó törvény – https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=22966

Az EVA értékelése – http://english.eva.dk/publications/danish-institute-for-international-studies

The Think Tanks and Civil Societies Program 2008 – http://www.foreignpolicy.com/files/2008_Global_Go_To_Think_Tanks.pdf

McGann, James: *The Think Tank Index.* In *Foreign Policy online*, January/February 2009 http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=4598&page=5

A DIIS honlapja – www.diis.dk

Krak, Kristensen, Linell (szerk.): *DIIS 2008.* Danish Institute for International Studies, 2009. http://www.diis.dk/graphics/Publications/Books2009/DIIS%202008_finalweb.pdf

A DCISM honlapja – http://www.dcism.dk/sw36942.asp

A Dán Külügyminisztérium honlapja – www.um.dk

LinkedIn, a DIIS profilja – http://www.linkedin.com/companies/danish-institute-for-international-studies